

Udfordringer for økonomisk forskning i lyset af den finansielle krise

Sørensen, Peter Birch; Andersen, Torben M.; Andersen, Peder

Publication date:
2011

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Sørensen, P. B., Andersen, T. M., & Andersen, P. (2011). Udfordringer for økonomisk forskning i lyset af den finansielle krise. Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

Publikationer

- 2011
 - Udfordringer for økonomisk forskning**
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006
- 2005
- 2004
- 2003
- 2002
- 2001
- 2000
- Tidligere år

Udfordringer for økonomisk forskning

Udgivelsesdato: 01.11.2011

ISBN: 978-87-92776-23-5

Sidetæl: 14

Læs PDF

- > Hent Acrobat Reader til brug ved læsning af PDF-filer

> Udfordringer for Økonomisk Forskning (pdf)

Det Strategiske Forskningsråd giver med "Udfordringer for økonomisk forskning" et overblik over centrale økonomiske forskningsudfordringer set i lyset af den internationale finanskrisen og den danske vækstkrise.

Forfatterne til oversigten er de tre anerkendte økonomer Torben M. Andersen, Peter Birch Sørensen og Peder Andersen.

Den er en del af grundlaget for rådets indspil til den kommende opdatering af FORSK2015, som er det nuværende prioriteringsgrundlag for strategisk forskning.

Det Strategiske Forskningsråd foreslår her bl.a. et nyt forskningstema om økonomisk vækst, beskæftigelse og finansiell stabilitet.

Oversigten tager afsæt i den store konference Future Challenges for Economic Research, som rådet afholdte i juni 2011, og hvor flere af verdens førende økonomer deltog.

> Konferencen Future Challenges for Economic Research

[Til top](#)

> Tilskud

- > Find tilskudsordning
- > E-ansøgning
- > Hvem har modtaget tilskud?
- > Administration af bevillinger
- > EU-tilskud

> Råd og udvalg

- > Danmarks Forskningspolitiske Råd
- > Det Frie Forskningsråd
- > Det Strategiske Forskningsråd
- > Rådet for Teknologi og Innovation
- > Se alle råd og udvalg

> Viden og politik

- > Strategier og handlingsplaner
- > Anvendelse af viden
- > Tal og analyser
- > Internationalt samarbejde
- > Forskningsformidling

> Kontakt

- > Medarbejdere
- > Presse
- > Organisation
- > Find vej
- > Webredaktionen

**DET STRATEGISKE
FORSKNINGSRÅD**

UDFORDRINGER FOR ØKONOMISK FORSKNING i lyset af den finansielle krise

*Af Peter Birch Sørensen, Torben M. Andersen og
Peder Andersen*

Indhold

>

1. Forord	3
2. Indledning	4
3. Den finansielle sektors rolle i samfundsøkonomien	5
4. Makroøkonomisk modeludvikling og stabiliseringspolitik	7
5. Produktivitet og langsigtet økonomisk vækst	9
6. Konklusion og forskningsemner	12
7. Yderligere information	13

1. Forord

>

I denne oversigt præsenteres de vigtige udfordringer for fremtidens økonomiske forskning, som var genstand for drøftelser på konferencen ”Future Challenges for Economic Research” afholdt den 15. juni 2011 på Nordatlantens Brygge i København. Konferencen blev arrangeret af Det Strategiske Forskningsråd i samarbejde med Danmarks Nationalbank, Finansrådet, Københavns Universitet, Copenhagen Business School, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet.

Det Strategiske Forskningsråd takker forfatterne til oversigten: professor Peter Birch Sørensen, Økonomisk Institut på Københavns Universitet, professor Torben M. Andersen, Institut for Økonomi på Aarhus Universitet samt professor Peder Andersen, Fødevarerøkonomisk Institut på Københavns Universitet. Også en tak til kontorchef John Smidt, De Økonomiske Råds Sekretariat, som har bidraget til udarbejdelsen af oversigten.

Oversigten udgør et værdifuldt grundlag for Det Strategiske Forskningsråds overordnede indspil til processen med at opdatere grundlaget for prioritering af strategiske forskningsemner, FORSK2020. Det er endvidere håbet, at oversigten kan danne udgangspunkt for universiteternes og andre økonomiske forskningsenheders overvejelser om forskning inden for disse temaer.

Hvorvidt, der vil blive fundet finansiering til at søsætte nye og tværgående strategiske forskningsinitiativer med afsæt i de her præsenterede forskningsemner, beror på politiske drøftelser i forbindelse med kommende finanslove.

Peter Olesen
Formand for bestyrelsen, Det Strategiske Forskningsråd

2. Indledning

>

Finanskrisen i efteråret 2008 og den svage produktivitetsudvikling herhjemme i de senere år udgør ikke alene en stor udfordring for den økonomiske politik, men også for økonomisk forskning. Hvorfor opstod krisen? Hvorfor var økonomerne ikke bedre til at forudsige krisen? Hvorfor kan der ikke anvendes hurtige løsninger på problemerne?

For at stimulere et lands økonomiske vækst og velstand kræves teoretisk indsigt i og empirisk viden om, hvad der skaber økonomisk fremgang, hvad der er mekanismerne bag, at økonomiske kriser opstår og derved truer vækst og velstand, og hvilke økonomisk-politiske forholdsregler, der kan forhindre eller reducere omfanget af økonomiske kriser.

Finanskrisen og produktivitetskrisen herhjemme har vist, at der på flere områder mangler teoretisk og empirisk viden til at forklare den aktuelle finanskrisen og den utilfredsstillende udvikling i produktivitet og økonomisk vækst. Dermed er det også blevet afdækket, at der er behov for at styrke grundlaget for den faglige rådgivning til de økonomisk-politiske beslutningstagere.

Dette var motivationen for den 15. juni 2011 at samle en række førende økonomiske forskere fra USA, Europa og Danmark for at få belyst, hvilke nye perspektivrige forskningsinitiativer, der vil kunne igangsættes for at forbedre det teoretiske og empiriske grundlag for en dybere forståelse af finanskrisers opståen og udvikling, af sammenhængen mellem den finansielle sektor og den makroøkonomiske udvikling og af de forhold, der bestemmer et lands langsigtede vækstpotentiale.

Konferencen var organiseret i tre temaer med fokus på henholdsvis 1) den finansielle sektors rolle i samfundsøkonomien, 2) makroøkonomisk modeludvikling og stabiliseringspolitik og 3) produktivitet og langsigtet økonomisk vækst. Temaerne blev valgt med det fælles sigte at afdække centrale forskningsmæssige behov inden for såvel teori som empiri. I det følgende præsenteres vigtige forskningsemner, som blev drøftet på konferencen. Forskningsemnerne præsenteres i uprioriteret rækkefølge.

3. Den finansielle sektors rolle i samfundsøkonomien >

Finanskrisen illustrerede på dramatisk vis den finansielle sektors store betydning for samfundsøkonomien. En velfungerende finansiell sektor sikrer, at den samlede opsparing kanaliseres over i de investeringer, der giver det mest fordelagtige forhold mellem afkast og risiko, og at risikoen spredes ud på de aktører, der bedst kan bære den. Et sundt finansielt system bidrager også til at undgå store udsving i kreditgivningen, der kan true stabiliteten i samfundsøkonomien. Under finanskrisen oplevede man imidlertid et helt eller delvist sammenbrud af flere vigtige finansielle markeder. Det førte til det største internationale økonomiske tilbageslag siden 2. Verdenskrig.

Krisen har affødt omfattende og utraditionelle økonomisk-politiske tiltag, herunder bestræbelser på at forbedre reguleringen af det finansielle system. I den internationale økonomiske forskning arbejdes der i disse år intensivt på at opnå en bedre forståelse af prisdannelsen på de finansielle markeder, samt hvordan den finansielle sektor fungerer og spiller sammen med resten af økonomien, herunder produktionen, forbruget og beskæftigelsen mm. Det er vigtigt, at danske forskere deltager i dette arbejde, bl.a. fordi en bedre forståelse af disse forhold kan bidrage til at sikre en mere hensigtsmæssig finansiell regulering til gavn for den finansielle og økonomiske stabilitet.

De store konjunkturudsving henover det seneste årti har været tæt knyttet til store udsving i priserne på vigtige aktiver såsom boliger, erhvervsjendomme og aktier. Der er behov for øget forskning i drivkræfterne bag svingningerne på aktivmarkederne bl.a. for at vurdere, hvorvidt og i givet fald hvordan man bør tilrettelægge en økonomisk politik, som kan mindske udsvingene i aktivpriserne.

En dybere indsigt i aktivmarkedernes virkemåde kræver især en bedre forståelse af forventningsdannelsen på disse markeder, da udviklingen i aktivpriserne i høj grad er drevet af forventningerne til fremtiden, som igen afhænger af den information, investorerne har til rådighed. Adgang til og tolkning af information spiller en afgørende rolle for de finansielle markeder, som løbende forsøger at udnytte en række indikatorer til at uddrage viden om en notorisk usikker fremtid. Denne proces er uundgåeligt forbundet med fejltagelser og forskellige tolkninger af de samme fakta. I økonomiske modeller antages imidlertid ofte såkaldt rationelle forventninger. Det indebærer bl.a., at alle deler den samme information og har de samme forventninger til den fremtidige udvikling i priser, lønninger, indkomster, renter, boligpriser, aktiekurser osv. Denne antagelse er oplagt problematisk, og finanskrisen har understreget behovet for en dybere forståelse af, hvordan forventninger til den fremtidige udvikling i vigtige økonomiske størrelser dannes, og hvilken betydning det har, at de enkelte husholdninger, virksomheder og finansielle investorer har forskellige informationsmængder til rådighed.

Den aktuelle situation viser også, at usikkerhed og mangel på tillid kan have stor betydning for husholdningernes opsparingsadfærd og virksomhedernes investeringer og dermed for den samlede økonomiske udvikling. En af vejene til at opnå en bedre forståelse af forventningsdannelsen og af fænomener som f.eks. "flokadfærd" på aktivmarkederne kan være at inddrage indsigter fra psykologisk forskning, som det allerede sker i den gren af nyere økonomisk forskning, der kaldes adfærdsøkonomi. Der udstår dog stadig en omfattende forskningsindsats, før der er udviklet gangbare og robuste alternativer til antagelsen om rationelle forventninger.

Der er også brug for en bedre forståelse af, hvordan banksektorens adfærd påvirker og spiller sammen med konjunkturudviklingen. Nyere forskning peger f.eks. på, at ændringer i de pengepolitiske renter kan påvirke bankernes risikovillighed på en måde, der forstærker konjunktursvingningerne.

Derudover er der et stort behov for at analysere, hvordan den planlagte skærpelse af den finansielle regulering kan ventes at påvirke den finansielle sektors adfærd og den samfundsøkonomiske udvikling, og hvilke fordele og omkostninger der følger af forskellige former for regulering.

Andre vigtige forskningsproblemstillinger i en dansk sammenhæng kunne være, hvordan banksektorens struktur og principper for selskabsstyring ("corporate governance") samt dens metoder til risikostyring påvirker den finansielle stabilitet. En vigtig problemstilling i den forbindelse er udvikling af bedre metoder til måling og styring af risiko, herunder den risiko, der knytter sig til såkaldt systemisk vigtige finansielle institutioner, dvs. finansielle virksomheder, der har potentiale til at skade hele det finansielle system og dermed samfundsøkonomien, hvis de kommer i vanskeligheder.

Udviklingen på boligmarkedet og fremkomsten af nye boligfinansieringsformer spillede en central rolle før og under finanskrisen. På den baggrund er der behov for øget forskning i fordele og ulemper ved forskellige former for boligfinansiering og i de udfordringer for det danske realkreditsystem, som den nye finansielle regulering vil rejse.

Danske husholdningers bruttogæld i forhold til den disponible indkomst er en af de højeste i verden, og husholdningernes formue består i vidt omfang af relativt illikvide aktiver såsom ejerboliger og pensionstilgodehavender. Samtidigt er gælden i de senere år blevet omlagt i retning af mere risikable låneformer såsom rentetilpasningslån og afdragsfrie lån. Der er brug for en bedre forståelse af de faktorer, der bestemmer husholdningernes finansielle adfærd, herunder en afdækning af, i hvilket omfang husholdningerne er bevidste om de risici, der knytter sig til deres beslutninger om låntagning, opsparing og investering. De meget omfattende mængder af administrative registerdata i Danmark giver gode muligheder for at opnå en dybere indsigt i husholdningernes finansielle adfærd.

I økonomisk forskning har der inden finanskrisen været stor fokus på modeller, hvor finansielle markeder kun er indarbejdet på en stiliseret måde, og hvor informationsproblemer og heterogenitet ikke er tillagt nogen vigtig rolle. Der er således et stort forskningsmæssigt behov for en bedre forståelse af interaktionen mellem finansielle og reale forhold.

Finanskrisen og den deraf følgende statsgældskrise i en række lande har medført store omkostninger i form af formuetab, tab af produktion og beskæftigelse, øget langtidsledighed og større usikkerhed om fremtiden mv. En større forskningsmæssig indsigt i årsagerne til finansielle kriser er forudsætningen for, at der kan tilrettelægges en økonomisk politik, som mindsker risikoen for tilsvarende store fremtidige kriser.

4. Makroøkonomisk modeludvikling og stabiliseringspolitik

>

Finanskrisen har også afdækket et behov for en videreudvikling af de makroøkonomiske beregningsmodeller, der anvendes til konjunkturvurderinger og vurderinger af økonomisk-politiske indgreb.

I Danmark er der en lang tradition for, at tilrettelæggelsen af den økonomiske politik i stor udstrækning har været baseret på anvendelsen af makroøkonomiske modeller. Denne tradition har bidraget til at kvalificere den økonomisk-politiske debat og til at give et mere realistisk billede af de muligheder og begrænsninger, de økonomisk-politiske beslutningstagere stilles over for. Særligt i de seneste 10-15 år har man godt hjulpet af de makroøkonomiske modeller søgt at tilrettelægge den økonomiske politik med henblik på, at de kortsigtede, stabiliseringsmæssige hensyn ses i sammenhæng med udfordringerne på længere sigt.

De modeller, der i Danmark traditionelt anvendes til konjunkturvurderinger og analyser af den økonomiske politik, har således bidraget til, at der er blevet opbygget en værdifuld indsigt i den danske økonomis virkemåde. Danmark var år tilbage sammen med bl.a. Norge og Holland blandt de førende lande inden for makroøkonomisk modelanvendelse. Af forskellige grunde har de danske modeller imidlertid ikke fulgt med den internationale teoretiske og empiriske udvikling, der er sket på modelfronten de senere år.

I det seneste årti er det især de såkaldte dynamiske stokastiske generelle ligevægtsmodeller (DSGE-modeller), der har stået centralt på den internationale forskningsscene. Finanskrisen har igangsat en omfattende forskningsindsats for at forbedre DSGE-modellernes beskrivelse af samspillet mellem den finansielle sektor og realøkonomien, og modellerne er således ved at blive udviklet i en retning, hvor banksektoren og forskellige finansielle friktioner tildeles en væsentlig rolle i beskrivelsen af konjunktursving.

Det er vigtigt, at man også i Danmark deltager i bestræbelserne på at udvikle nye og mere tilfredsstillende makroøkonomiske beregningsmodeller. De eksisterende danske modeller indeholder typisk kun en meget rudimentær beskrivelse af den finansielle sektor. Det er derfor nødvendigt, at der udvikles nye modeller, der kan belyse virkningerne af de nye former for finansiell regulering og af reguleringens samspil med økonomien.

Også i relation til den traditionelle makroøkonomiske stabiliseringspolitik er det nødvendigt at forbedre modelgrundlaget. Finanskrisen blev både i Danmark og i udlandet bl.a. imødegået med omfattende finanspolitiske lempelser, som efterfølgende har skabt et stort behov for finanspolitisk konsolidering på længere sigt. Der har vist sig at være stor usikkerhed og uenighed om såvel de kortsigtede som de langsigtede virkninger af finanspolitikken, og der er derfor behov for øget teoretisk og empirisk forskning i virkningen af de forskellige finanspolitiske instrumenter. Det gælder ikke mindst i en dansk sammenhæng, hvor finanspolitikken er det centrale redskab i stabiliseringspolitikken.

En forbedring af modelgrundlaget kan både ske ved udvikling af nye modeller, f.eks. DSGE-modeller, og gennem en videreudvikling af de eksisterende danske makroøkonomiske modeller. Fokus i en dansk modeludvikling bør ikke mindst være at inddrage ny viden om den finansielle sektors funktion og samspil med realøkonomien. En ud-

>

vikling af de eksisterende modeller bør yderligere have fokus på forventningsdannelsens betydning for den økonomiske udvikling, og modellerne bør herudover udbygges, så økonomiens konjunkturmæssige tilstand eksplicit inddrages ved vurdering af finanspolitiske virkninger.

Det er væsentligt, at den danske tradition for modeludvikling og anvendelse fastholdes og udbygges. Forskelle i de nationale institutionelle rammer, herunder ikke mindst det danske fokus på finanspolitikken, gør, at man herhjemme ikke uden videre kan adoptere udenlandske makroøkonomiske modeller. Modellerne må nødvendigvis bygge på danske institutionelle forhold og danske data, men samtidig er det af afgørende betydning, at nyere forskningsmæssig indsigt fra udlandet udnyttes, f.eks. gennem internationalt samarbejde. Modeludviklingen bør forankres i og ske i samarbejde med en eller flere af de institutioner, der har tradition for udvikling og anvendelse af modeller. Dette sikrer, at den eksisterende viden fastholdes, og samtidig øges sandsynligheden for modellernes fortsatte udvikling.

5. Produktivitet og langsigtet økonomisk vækst

>

Det er veldokumenteret empirisk, at produktivitetstigninger er den væsentligste faktor bag langsigtet vækst og dermed velstandsstigninger. Sådanne vækstregnskaber finder typisk, at 70-80 % af væksten er drevet af produktivitetstigninger, mens den resterende del forklares af øget arbejdsindsats og forøgelse af kapital-apparatet (investeringer). Imidlertid ved vi kun lidt om, hvad drivkræfterne bag produktivitetstigninger er, og der er et stort forskningsmæssigt behov for en yderligere indsats på området. Til trods for den store betydning af produktivitet for velstand og vækst og mange teoretiske og empiriske analyser er forskningen kun i stand til at anvise få konkrete politikanbefalinger til at skabe grundlaget for højere vækst og dermed velstand. Dette er særlig problematisk i en situation hvor der – som for Danmark – er et problem med lav produktivitet og et politisk ønske om at føre en mere vækstorienteret politik. Uden et bedre fagligt grundlag er der stor risiko for at vedtage politiktiltag, der indebærer en uhensigtsmæssig anvendelse af både private og offentlige ressourcer uden at forbedre produktivitet og velstand.

I nyere vækstteori er produktivitetstigningerne skabt af gevinster knyttet til kapital-apparatet og især såkaldt human kapital. Human kapital opfattes her bredt, både som formel uddannelse, men også kvalifikationer erhvervet igennem oplæring og erfaring knyttet til ens job. Den afgørende mekanisme, hvorved human kapital omsættes til produktivitet, er de særlige egenskaber ved viden og information, særligt det faktum at viden på samme tid kan benyttes af flere, og at viden har en tendens til at producere mere viden. Nye empiriske studier finder, at kvaliteten af uddannelse (målt fagligt, f.eks. ved PISA resultater) har større betydning for produktiviteten end uddannelse målt kvantitativt (hvor mange der får uddannelse på bestemte niveauer, målt ved længden af uddannelserne). Disse analyser finder også, at det gennemsnitlige uddannelsesniveau har mindst lige så stor betydning blandt OECD lande som niveauet for de bedst uddannede (eliten). Det er en central forskningsudfordring at tilvejebringe en bedre forståelse af både, hvordan kvantitet og kvalitet i uddannelse kan styrkes, men også hvordan den mere erhvervsrettede del af uddannelserne og forskning kan styrkes. Begge dele er tæt knyttet til politiske spørgsmål i forhold til velstand og vækst, men har samtidig også stor betydning for fordelingen i samfundet.

Nyere forskning viser en påfaldende stor træghed i teknologitilpasningen på tværs af lande. Det indebærer, at historiske forhold i form af erhvervsstruktur og særlige styrkepositioner har en meget stor betydning for landes aktuelle velstandsniveau. En yderligere implikation er, at politikændringer, der sigter på at påvirke teknologi og produktivitet, først vil give resultater efter en lang periode. Empiriske studier viser, at tilpasningstiden kan være så lang som 45 år, før effekterne af teknologiændringer og de implicerede strukturændringer er slået helt igennem. Der er dog tegn på, at tilpasningstiden i de senere år er blevet kortere, og for lande, der har mulighed for at kopiere teknologi fra andre lande som f.eks. de sydøstasiatiske vækstlande, kan den være væsentlig kortere. Der er et stort behov for yderligere viden om, hvad der er afgørende for mulighederne for at absorbere og tilpasse sig til ny teknologi både i den private og offentlige sektor. Særligt vil det have stor betydning at identificere specifikke kanaler, hvorigennem teknologispredningen kan påvirkes af den økonomiske politik.

Betydningen af absorptionskapaciteten, dvs. evnen til at udvikle, indarbejde og tilpasse sig ny teknologi, er stor. Der er et muligt potentiale for samfundsmæssige gevinster ved at anvende offentlig intervention i form af subsidier til forskning og udvikling, udpegning af særlige fokus- eller satsningsområder osv., og således fremme processen

forbundet med absorption af ny teknologi. Rationalet for intervention kommer sig af, at den enkelte virksomhed ikke tager højde for, at udvikling af ny viden kan være til gavn for andre virksomheder, og at virksomheden kan anlægge en for kort tidshorizont for at vurdere afkastet af sin investering. Dette leder til et problem med utilstrækkelig videnudvikling i den private sektor set fra et samfundsmæssigt perspektiv. Der er imidlertid langt fra en generel påvisning af disse forhold til konkrete politikanbefalinger. Erfaringsmæssigt har det vist sig problematisk fra politisk hold at udpege ”fremtidens vindere”, og det er en vigtig forskningsmæssig opgave at klarlægge bedre kriterier for den offentlige indsats med at styrke forskning og udvikling.

Vækst og ny teknologi er forbundet med omstilling og tilpasning mellem virksomheder og sektorer i økonomien. Derfor er vækst ikke alene afhængig af den enkelte virksomheds evne til at udvikle nye produkter, produktionsmetoder eller organisationsformer, men også af såkaldt ”kreativ destruktion”, hvor produktionsressourcer (herunder arbejdskraft) flyttes fra de mindre produktive til de mere produktive virksomheder i en dynamisk proces. Er denne proces træg, vil vækstpotentialet blive mindre, hvilket i sig selv kan mindske innovationstakten og dermed, i en selvforstærkende grad, mindske væksten.

Empiriske analyser for Danmark og andre lande viser, at der er store produktivitetsforskelle mellem virksomheder både inden for og mellem sektorer. Det er en særdeles vigtig forskningsudfordring bedre at forstå årsagerne til disse produktivitetsforskelle, som må forventes at have at gøre med omkostninger forbundet med tilpasninger og omstilling. Herunder er det et afgørende spørgsmål, hvilken betydning de institutionelle rammer som f.eks. arbejdsmarkedets indretning har for, hvor hurtigt tilpasningsprocessen forløber. Det er således et væsentligt forskningsspørgsmål, både om strukturtilpasningen forløber tilstrækkeligt hurtigt og i benægtende fald, hvilke politikmuligheder der er for at forbedre denne tilpasningsproces.

Dette rejser en række yderligere vigtige forskningsspørgsmål: Hvilke barrierer er særligt afgørende for, at ressourcer fastholdes i virksomheder og sektorer med et lavt vækstpotentiale? Hvilken rolle spiller konkurrenceforholdene for udvikling i produktivitet og tilpasningsprocessen mellem virksomheder og sektorer, og er der indikationer på konkurrencemæssige problemer i Danmark? Hvilken rolle spiller arbejdsmarkedets strukturer? Er flexicurity-modellen med til at styrke eller bremse omstillingsprocessen? Kan forskellene i virksomhedernes produktivitet forklares af forskelle i organisation og ledelse eller kvaliteten af inputs, herunder arbejdskraftens kvalitet? Hvad skaber innovation, og i den forbindelse: Hvilken rolle spiller eksempelvis iværksættere? Smitter offentlige investeringer i forskning og udvikling af på virksomhedernes investeringer?

Et særligt interessant og robust empirisk resultat er, at de mest produktive virksomheder er større, betaler højere lønninger og mere sandsynligt er involveret i international handel. Dette resultat er fundet for en række lande og også for Danmark. Analyser viser også, at kausaliteten synes at gå i den retning, at produktive virksomheder bliver eksporterende virksomheder. Dette understreger, at forskning i mekanismerne bag produktivitet i bred forstand er afgørende for den økonomiske udvikling i et land som Danmark, der er stærk afhængig af at opretholde en stærk international konkurrenceevne.

>

Der er et meget stort behov for yderligere forskning i mekanismerne bag produktivtetsudviklingen og dermed vækst i et land som Danmark. Adgang til data på virksomhedsniveau i Danmark giver et særligt godt udgangspunkt for at analysere nogle af de mange spørgsmål knyttet til produktivitet, og herved også få indsigt i på hvilken måde, det vil være muligt at påvirke produktivtetsudviklingen gennem økonomisk-politiske initiativer. Det forskningsmæssige potentiale er således stort, og adgangen til de særlige danske data på virksomhedsniveau gør også, at denne forskning vil være af international interesse og derfor vil kunne tiltrække internationale forskere. Omend såvel forskningsinitiativer som politiske interventioner på dette område har en lang tidshorison, vil gevinsterne af en kvalificeret og veltilrettelagt politik til fremme af produktivitet og dermed økonomisk vækst potentielt være meget store.

6. Konklusion og forskningsemner

>

Der er et stort potentiale i at intensivere den økonomiske forskning inden for temaerne i denne oversigt. Det vil kunne frembringe ny og vigtig teoretisk og empirisk indsigt, som vil forbedre grundlaget for økonomisk vækst og øget økonomisk stabilitet ad flere veje.

En bedre forståelse for de finansielle markeders funktionsmåde og samspil med den reale økonomi vil være til direkte gavn for den private sektor og vil samtidigt styrke mulighederne for at tilrettelægge de reguleringsmæssige rammer hensigtsmæssigt.

Et udbygget og forbedret makroøkonomisk modelgrundlag, hvor f.eks. den finansielle sektor, forventningsdannelsen og de finanspolitiske instrumenter er indarbejdet på en mere overbevisende måde, vil danne en ny basis for udarbejdelse af prognoser og for vurdering af forskellige politiktiltag og vil dermed give et bedre fagligt grundlag for anbefalinger vedrørende den økonomiske politik.

Derudover er en øget forståelse for drivkræfterne bag produktivitetsudviklingen og den dertil knyttede økonomiske vækst helt afgørende for den langsigtede udvikling i vores levestandard. Der er fortsat stor mangel på viden om kilderne til og mekanismerne bag økonomisk vækst, og om hvorledes man skaber de bedst mulige rammer for og incitamenter til at fremme produktivitetsudviklingen.

De forskningsmæssige temaer kan sammenfattes i følgende tre emner:

- Finansielle markeder: Forventninger, dynamik, corporate governance, risikostyring, reguleringsmæssige rammer og samspillet med den reale økonomi.
- Et forbedret dansk makroøkonomisk modelgrundlag: Udbygget inddragelse af den finansielle sektor, forventninger og finanspolitiske virkemidler.
- Økonomisk vækst og produktivitet: Strukturelle forhold, mekanismer og incitamenter.

7. Yderligere information

>

Denne oversigt over centrale udfordringer for økonomisk forskning tager udgangspunkt i oplæg og drøftelser på konferencen "Future Challenges for Economic Research" den 15. juni 2011 i København, hvor Det Strategiske Forskningsråd var vært. Blandt dagens oplægsholdere var nobelpristager i økonomi Dale T. Mortensen og professor Martin Eichenbaum, begge fra Northwestern University, professor David Laibson fra Harvard University og professor Diego Comin fra Harvard Business School samt forskningsdirektør Frank Smets fra European Central Bank.

Det er muligt at finde samtlige powerpoint-præsentationer fra konferencen på Det Strategiske Forskningsråds hjemmeside. Læs mere på: www.fi.dk/dsf under "Afholdte arrangementer". Eventuelle spørgsmål til oversigten kan rettes til kontorchef Hanne Haarup Thomsen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen på e-mail: hht@fi.dk.